

AMO.CZ

ZÁŘÍ 2017

DELEGÁTŮV PRŮVODCE | XXIII | OSN | UNODC

Delegátův průvodce UNODC

pro XXIII. ročník

PRAŽSKÝ STUDENTSKÝ SUMMIT | WWW.STUDENTSUMMIT.CZ

Vážené delegátky, vážení delegáti,

v rukou držíte průvodce simulovaným Úřadem OSN pro drogy a kriminalitu v rámci Summitu. Cílem tohoto průvodce je poskytnout vám základní přehled ve struktuře, tématech a pojmech, které vám účast v tomto orgánu přinese. Summit je totiž vzdělávací projekt, který prostřednictvím simulace činnosti mezinárodních organizací rozšiřuje vaše znalosti, schopnosti a dovednosti. Věřím, že tuto úlohu beze zbytku splní i simulace UNODC.

Na letošním ročníku máte možnost být účastníky první simulace Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu, kterou za 23 let své existence na Summitu pořádáme. Když jsme na jaře roku 2017 přemýšleli o koncepci nadcházejícího ročníku, hledali jsme témata, která ještě účastníci Summitu neměli možnost projednávat v jiných orgánech. Šíře témat, která poskytuje simulace UNODC, je unikátní. Ať už jde o boj s organizovaným zločinem, narkotiky, obchodem s lidmi či praním špinavých peněz, jde o oblasti nesmírně důležité a zajímavé. Doufám proto, že vám tento průvodce pomůže v orientaci jak v činnosti reálného Úřadu, tak toho simulovaného.

Za předsednictvo UNODC

Jáchym VINTR
předseda

Základní informace o OSN

Organizace spojených národů (OSN) vznikla v roce 1945 v San Franciscu a navázala na činnosti předválečné Společnosti národů. Jedná se o nejvýznamnější světovou mezinárodní organizaci, jejímž cílem je udržovat mezinárodní mír a bezpečnost, rozvíjet přátelské vztahy mezi národy, podporovat lidská práva a usilovat o mezinárodní spolupráci při řešení globálních otázek a problémů, kterým čelí mezinárodní společenství.¹ Od začátku nového tisíciletí je činnost organizace namířena na podporu světového rozvoje a naplňování nejprve Rozvojových cílů tisíciletí a následně od roku 2015 Agendy 2030 a Cílů udržitelného rozvoje.²

Základním dokumentem Organizace spojených národů je Charta OSN³, která upravuje cíle a zásady (kap. I, čl. 1-2), členství (kap. II, čl. 3-6), strukturu a fungování organizace. Svou činnost OSN vykonává zejména skrze šest hlavních orgánů ustanovených v Chartě OSN (kap. III, čl. 7),⁴ z nichž každý má svou důležitou roli při naplňování jejich cílů:

- Valné shromáždění (UNGA, kap. IV, čl. 9-22) složené ze zástupců všech nyní 193 členských států je vrcholným mezinárodním politickým fórem a rovněž orgánem, který významně ovlivňuje chod celé organizace, například schvaluje její rozpočet, koordinuje práci mnohých orgánů a hraje důležitou roli ve výběru jejích členů⁵. Ve svých výborech, šesti hlavních (jedním z nich je Výbor pro odzbrojení a mezinárodní bezpečnost, DISEC) a dalších speciálních⁶, řeší na pracovní úrovni široké spektrum vymezených témat mezinárodní politiky a spolupráce. Rozhodnutí Valného shromáždění mají však pouze obecně doporučující charakter, závazná jsou jen v otázkách vnitřního fungování OSN.⁷
- Rada bezpečnosti (UNSC, kap. V, čl. 23-32) složená z 5 stálých členů určených Chartou OSN a 10 nestálých volených na dva roky Valným shromážděním nese hlavní odpovědnost za udržování mezinárodního míru a bezpečnosti. Rozhodnutí UNSC mohou být právně závazná a pouze UNSC může rozhodnout o použití síly v případě, kdy nejde o individuální či kolektivní obranu.⁸
- Hospodářská a sociální rada (ECOSOC, kap. X, čl. 61-72) složená z 54 členů volených na tři roky Valným shromážděním je hlavním orgánem pro dialog o ekonomických, sociálních a environmentálních otázkách a koordinaci souvisejících politik. Koordinuje činnost celé řady organizací v systému

¹ About UN: Overview. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sections/about-un/overview/index.html>

² What We Do: Promote Sustainable Development. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sections/what-we-do/promote-sustainable-development/index.html>

³ Charter of the United Nations. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/charter-united-nations/index.html>

⁴ About UN: Main Organs. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sections/about-un/main-organs/index.html>

⁵ General Assembly of the United Nations: Functions and powers of the General Assembly. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/ga/about/background.shtml>

⁶ General Assembly of the United Nations: Main Committees. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/ga/maincommittees/index.shtml>

⁷ Are UN resolutions binding? *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://ask.un.org/faq/15010>

⁸ United Nations Security Council. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sc/>

OSN a také slouží jako hlavní platforma OSN v oblasti udržitelného rozvoje.⁹

- Mezinárodní soudní dvůr (ICJ, kap. XIV, čl. 92-96) složený z 15 soudců volených Valným shromážděním a Radou bezpečnosti je hlavním soudním orgánem OSN, řeší spory mezi členskými státy a vypracovává pro zmocněné orgány a organizace systému OSN právní posudky.¹⁰
- Sekretariát (kap. XV, čl. 97-101) je výkonnou a servisní složkou, která zajišťuje realizaci rozhodnutí přijatých orgány OSN, připravuje jim odborné poklady pro jednání a odpovídá za každodenní činnost organizace.¹¹ Hlavou sekretariátu OSN je generální tajemník volený Valným shromážděním na doporučení Rady bezpečnosti; v současnosti tuto funkci zastává António Guterres, a to od začátku roku 2017 jako již devátý v pořadí.¹²
- Úkolem Poručenské rady (kap. XIII, čl. 86-91) bylo zajistit přípravu tzv. svěřeneckých území na samosprávu nebo samostatnost. Vzhledem k tomu, že žádná taková území již neexistují, byla její činnost pozastavena.¹³

Záběr OSN se však od jejího vzniku velmi rozšířil, a proto vznikla řada dalších důležitých orgánů, odborných organizací a jiných entit (programy, fondy...) začleněných v systému OSN. Mezi nimi například:

- Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) vznikla v roce 1945 jako mezinárodní organizace přidružená k OSN (odborná organizace OSN). Má vlastní orgány – Generální konferenci, Výkonnou radu a Sekretariát, v jehož čele stojí generální ředitelka – a její členská základna zahrnuje 195 států a z drtivé části se překrývá s členskými státy OSN.¹⁴
- Program OSN pro životní prostředí (UNEP) byl zřízen v roce 1972 Valným shromážděním, a je tedy přímo součástí OSN. Jeho orgány jsou výkonný ředitel, Výbor stálých zástupců a od roku 2014 Environmentální shromáždění OSN (UNEA) složené ze zástupců všech členských států OSN¹⁵.
- Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC) vznikl v roce 1997 jako součást Sekretariátu OSN vedená výkonným ředitelem. Jeho činnost je řízena dvěma komisemi – Komisí OSN pro prevenci kriminality a trestní spravedlnost (CCPCJ) a Komisí OSN pro narkotika (CND), v nichž zasedají členské státy volené Hospodářskou a sociální radou OSN¹⁶.
- Rada pro lidská práva (HRC) vznikla v roce 2007 na základě rezoluce Valného shromáždění jako jeho pomocný orgán, a nahradila tak zrušenou

⁹ ECOSOC: About Us. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <https://www.un.org/ecosoc/en/about-us>

¹⁰ The Court. *International Court of Justice* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.icj-cij.org/en/court>

¹¹ About UN: Secretariat. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sections/about-un/secretariat/index.html>

¹² United Nations Secretary General: Biography. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <https://www.un.org/sg/en/content/sg/biography>

¹³ The United Nations and Decolonization: Trusteeship Council. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/decolonization/trusteeship.shtml>

¹⁴ Who We Are: The Organization's history. *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/unesco/about-us/who-we-are/history/>

¹⁵ DESAI, B. The Advent of the United Nations Environment Assembly. *ASIL Insights* [online]. Washington DC: American Society of International Law, 2015, 19(2), 4 s. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <https://www.asil.org/insights/volume/19/issue/2/advent-united-nations-environment-assembly>

¹⁶ About UNODC. *United Nations Office on Drugs and Crime* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/en/about-unodc/index.html>

Komisi OSN pro lidská práva. Skládá se z 47 členů volených na tři roky Valným shromážděním¹⁷.

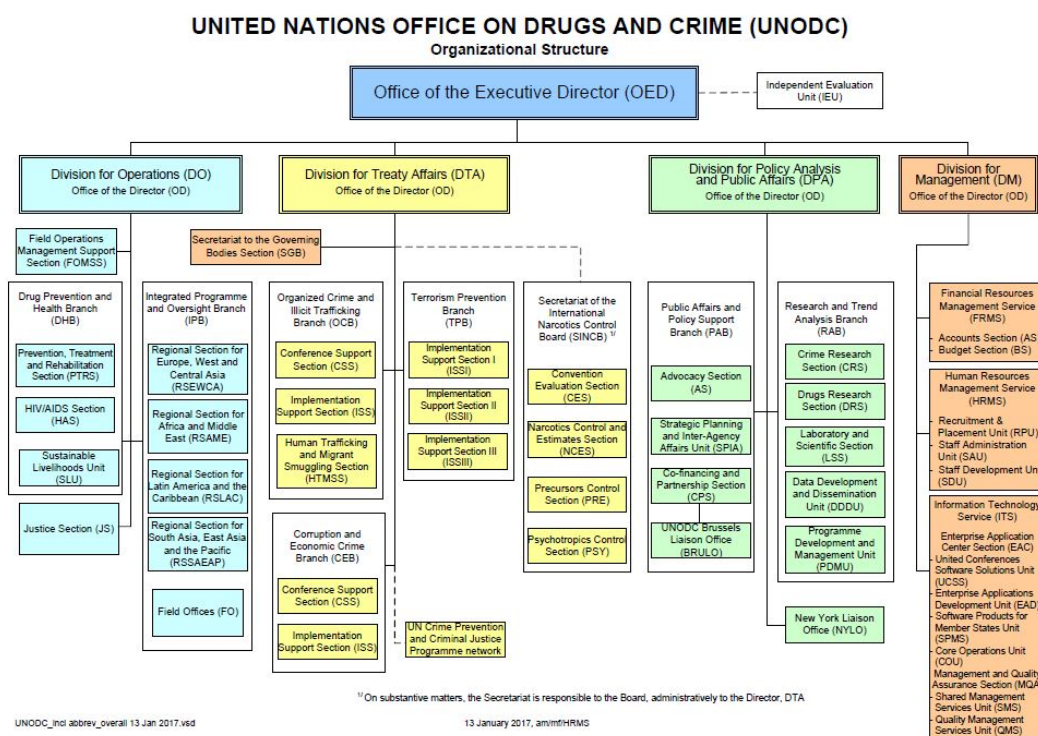
Základní informace o UNODC

Zařazení orgánu ve struktuře OSN

Úřad OSN pro drogy a kriminalitu vznikl v roce 1997 s cílem podpořit úlohy OSN v oblasti kontroly drog, prevence zločinnosti a terorismu. Poskytuje technické poradenství, statistické údaje a monitoring souvisejících trendů v oblastech spojených s drogami. Rovněž pomáhá navrhnout legislativu a školit justiční pracovníky. V rámci boje s narkotiky se podílí na informování světové veřejnosti o nebezpečích plynoucích z užívání drog a o související kriminalitě. V rámci prevence kriminality pak společně s členskými státy usiluje o vymáhání platných zákonů. Velkou pozornost rovněž věnuje boji s mezinárodním organizovaným zločinem, obchodem s lidmi a střelnými zbraněmi, finanční kriminalitou, korupcí a terorismem.¹⁸

Struktura UNODC je velmi široká (viz obrázek 1). V jeho čele stojí Výkonný ředitel, který je současně generálním ředitelem úřadu OSN ve Vídni (UNOV). Do této pozice je jmenován přímo generálním tajemníkem OSN. Tuto pozici aktuálně zastává ruský diplomat Jurij Fedotov.¹⁹

Obrázek 1: Struktura UNODC²⁰

¹⁹ On substantive matters, the Secretariat is responsible to the Board, administratively to the Director, DTA

13 January 2017, am/m/HRMS

UNODC_inci abbrev_overall 13 Jan 2017.vsd

¹⁷ Human Rights Council: About Council. *United Nations Human Rights: Office of the High Commissioner* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z:

<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/Pages/AboutCouncil.aspx>

¹⁸ OSN, Ministerstvo zahraničních věcí [online]. [cit. 2017-08-04]. Dostupné z:

http://www.mzv.cz/mission.vienna.cz/organizace_v_pusobnosti_mise/osn/index.html

¹⁹ UNODC Executive Director, UNODC [online]. [cit. 2017-08-04]. Dostupné z:

<https://www.unodc.org/unodc/en/eds-corner/biography.html>

²⁰ UNODC Organizational Structure, UNODC [online]. [cit. 2017-08-04]. Dostupné z:

https://www.unodc.org/images/evaluation/Organizational_Structure.JPG

Řídící komise UNODC

Úřad je řízen dvěma komisemi – Komisí OSN pro prevenci kriminality a trestní spravedlnost (Commission on Crime Prevention and Criminal Justice; CCPCJ) a Komisí OSN pro narkotika (Commission on Narcotic Drugs; CND). Rezoluce, které vydávají tyto dvě komise, nejsou právně závazné. Mají však závazný charakter pro činnost UNODC, kterému ukládají různé úkoly či analýzy. Doporučující charakter pak mají pro členské státy, které v komisích zasedají. Pro přijetí rezoluce je nutná nadpoloviční většina přítomných členů každé komise. Obě komise jsou politické – zasedají v nich tedy zástupci členských zemí OSN, a prosazují v nich zájmy těchto zemí. Obě fungují na velmi podobném principu, mají stejný jednací řád, zasedají v obdobných časových intervalech a mají velmi podobnou organizační strukturu.²¹

VZTAH KOMISÍ S ECOSOC

Obě komise jsou zároveň funkčními komisemi Hospodářské a sociální rady – ECOSOC. Jejich zprávy jsou důležitou součástí zasedání ECOSOC a tvoří důležitou část podkladů pro její sociální a lidskoprávní agendu. Komise mohou doporučit ECOSOC přijetí svých rezolucí, čímž je podtržena důležitost těchto rezolucí. Komise a ECOSOC pořádají společná diskuzní fóra, panelové debaty a semináře.²²

KOMISE OSN PRO PREVENCI KRIMINALITY A TRESTNÍ SPRAVEDLNOST (CCPCJ)

CCPCJ je orgán určený pro formulaci mezinárodních politik a doporučení v oblasti boje proti kriminalitě. Slouží jako platforma pro mezinárodní spolupráci při boji s organizovaným zločinem, ekonomickou kriminalitou, praním špinavých peněz, obchodu s lidmi a korupcí. Zabývá se rovněž problematikou prevence kriminality mládeže, vývojem systémů trestní spravedlnosti a rolí trestního práva při ochraně životního prostředí. V rámci CCPCJ bylo dohodnuto několik významných mezinárodních úmluv (Úmluva o boji proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, Úmluva proti korupci) a řada modelových legislativních norem a standardů. Komise představuje rovněž významnou platformu pro boj s terorismem.²³

Každoroční zasedání CCPCJ se odehrává v průběhu pěti dní obvykle během dubna a následně během dvou týdnů v prosinci. Komise má 40 členských států, které jsou na tříleté volební období vybírány ECOSOC.²⁴

KOMISE OSN PRO NARKOTIKA (CND)

Komise OSN pro narkotika je nejdůležitějším orgánem OSN zabývajícím se záležitostmi spojenými s drogami. Komise monitoruje světovou situaci v oblasti narkotik, vyvíjí strategie pro mezinárodní kontrolu drog a doporučuje prostředky k boji s drogami. To zahrnuje boj s poptávkou po drogách, podporu alternativních rozvojových programů přijímání opatření v boji s mezinárodním obchodem s drogami.²⁵ S komisí úzce spolupracuje Mezinárodní rada pro kontrolu narkotik.²⁶

²¹ UNODC Commissions [online]. [cit. 2017-08-04]. Dostupné z:

<https://www.unodc.org/unodc/commissions/>

²² The Economic and Social Council and the CND and CCPCJ, UNODC [online]. [cit. 2017-08-04]. Dostupné z:

https://www.unodc.org/unodc/en/commissions/ECOSOC/ECOSOC_Index.html

²³ OSN, Ministerstvo zahraničních věcí [online]. [cit. 2017-08-04]. Dostupné z:

http://www.mzv.cz/mission.vienna/cz/organizace_v_pusobnosti_mise/osn/index.html

²⁴ Delegates' Handbook, UNODC [online]. [cit. 2017-08-04]. Dostupné z:

https://www.unodc.org/documents/commissions/CND_CCPCJ_joint/Delegates_Handbook/Delegates-Handbook_E.pdf

²⁵ tamtéž

²⁶ INCB [online], [cit. 2017-08-14]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/lpo-brazil/en/drogas/jife.html>

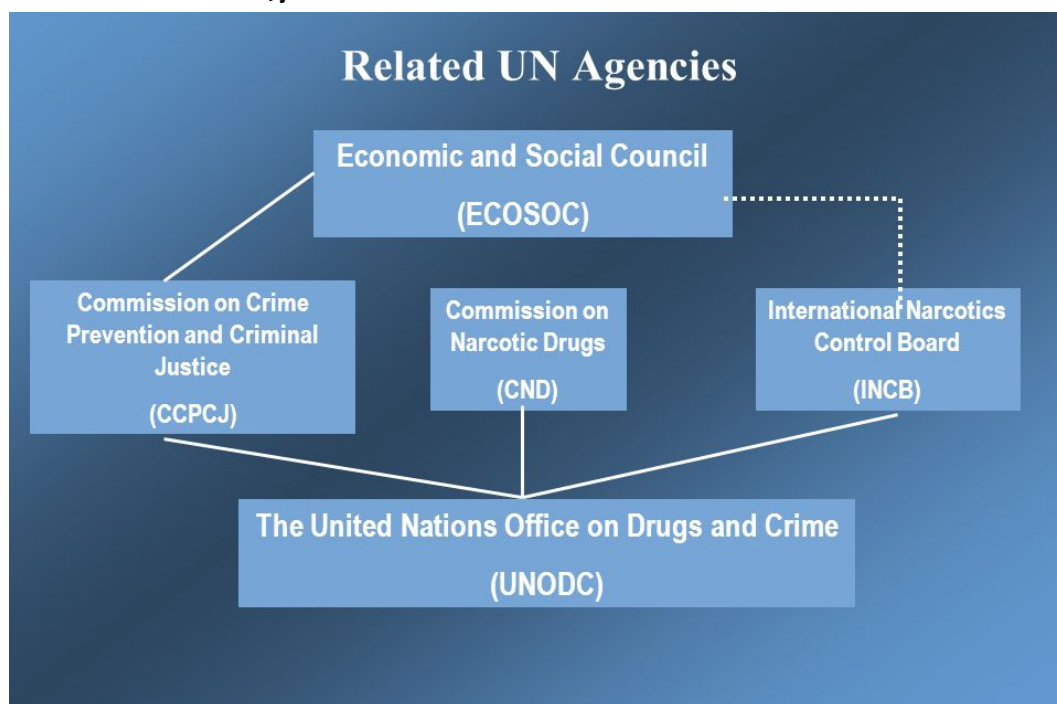

Každoroční zasedání CND v délce pěti dní se odehrává v březnu. Následující zasedání se odehrává v prosinci ve stejné době jako zasedání CCPCJ. Komise má členů volených ECOSOC na čtyřleté volební období.²⁷

SPOLEČNÉ ZASEDÁNÍ KOMISÍ

Od roku 2011 pořádají komise každý rok v prosinci jednodenní společné zasedání, které předchází jejich samostatným dvoutýdenním zasedáním. Cílem zasedání je rozhodnout strategické, rozpočtové a administrativní otázky spojené s fungováním UNODC.²⁸

Obrázek 2: Vztah UNODC, jeho řídicích komisí a ECOSOC²⁹

²⁷ Delegates' Handbook, UNODC [online]. [cit. 2017-08-04]. Dostupné z: https://www.unodc.org/documents/commissions/CND_CCPCJ_joint/Delegates_Handbook/Delegates-Handbook_E.pdf

²⁸ tamtéž

²⁹ UNODC Commissions [online], [cit. 2017-08-12]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/commissions/>

Agenda Úřadu a komisí

Agenda, kterou se UNODC a jeho řídicí komise zabývají, je velmi široká. Z významných bodů agendy můžeme jmenovat mezinárodní obchod s drogami, praní špinavých peněz, obchod s lidmi, prevenci terorismu, námořní kriminalitu a pirátství či boj s organizovaným zločinem. Ke každému z těchto bodů agendy vydaly komise řadu rezolucí, publikací a doporučení. UNODC se pak stará o praktickou realizaci řešení, ke kterým zástupci mezinárodního společenství v řídicích komisích dojdou.

Obrázek 3: Sídlo UNODC se nachází ve vídeňském UNO-City

UNODC na Summitu

Simulace UNODC v rámci Modelu OSN Pražského studentského summitu je ve skutečnosti simulací jeho dvou řídicích komisí – CCPCJ a CND. Delegáti budou na XXIII. ročníku projednávat čtyři body agendy. Každý ze čtyř bodů agendy je zařazen do působnosti jedné komise. Delegáti budou tedy při projednávání některých bodů simulovat činnost CCPCJ, při projednávání jiných bodů budou simulovat činnost CND. Výstupem jednání nad každým bodem agendy by mělo být schválení minimálně jedné rezoluce. Tyto rezoluce jsou plnohodnotnými dokumenty a k jejich přijetí je nutná minimálně nadpoloviční většina hlasů všech přítomných delegátů.

V čele simulovaného UNODC na Summitu stojí předseda řídicích komisí UNODC. Členy předsednictva pak označujeme jako místopředsedy řídicích komisí UNODC. V předsednictvu rovněž působí výkonná ředitelka UNODC.

V orgánu zasedá celkem 35 delegátů členských zemí OSN, kteří jsou zde zastoupeni na základě proporcionality s ohledem na regionální skupiny ve skutečné OSN. Rovněž jsou v něm zastoupeni vysokoškolští pozorovatelé, jejichž rolí je přicházet s novými podněty během jednání a nabízet v něm pohled nevládních organizací, které zastupují. Jde o tyto pozorovatele:

- Finanční akční výbor (Financial Action Task Force, FATF),
- Jednotka Evropské unie pro justiční spolupráci (The European Union's Judicial Cooperation Unit, Eurojust),
- Mezinárodní organizace kriminální policie (International Criminal Police Organization, Interpol),
- Mezinárodní rada pro kontrolu narkotik (International Narcotics Control Board, INCB).

Orgánové specifikum

Vzhledem ke vztahu mezi CND a CCPCJ na jedné straně a ECOSOC na druhé budou simulované orgány ECOSOC a UNODC sdílet orgánové specifikum – výběr ředitele UNODC. Budeme vycházet z premisy, že na žádost generálního tajemníka OSN doporučí UNODC a ECOSOC vhodného kandidáta ke jmenování na post výkonného ředitele UNODC. Doporučující proces bude probíhat ve třech etapách. Nejprve zpracují týmy složené z delegátů obou orgánů smyšlenou kandidaturu na funkci výkonného ředitele UNODC ve formě prezentace, která představí kandidátovu koncepci činnosti UNODC pro čtyřleté funkční období.

Každý tým bude koncepci svého kandidáta následně prezentovat před předsednictvy UNODC a ECOSOC na posledním přípravném setkání, ze všech týmů budou vybrány tři nejlepší. Tyto tři týmy rozšíří a případně přepracují koncepci svého kandidáta do formy návrhu společné rezoluce, tento návrh společné rezoluce bude obsahovat jméno kandidáta a jeho koncepci fungování UNODC během jeho čtyřletého funkčního období. Během společného zasedání ECOSOC a UNODC poslední den závěrečné konference budou všechny tři týmové návrhy společné rezoluce představeny a bude se o nich jednat. Hlasováním delegátů UNODC a ECOSOC bude jeden z těchto návrhů společné rezoluce vybrán ke schválení. Tým, jehož návrh společné rezoluce nakonec uspěje, bude oceněn předsednictvy UNODC a ECOSOC.

Doporučené a rozšiřující zdroje

Webové stránky UNODC – zde lze nalézt řadu rozšiřujících materiálů ke všem bodům agendy, včetně reálných stanovisek a rezolucí.

<http://www.unodc.org/unodc/en/commissions/index.html>

Příručka skutečných delegátů CCPCJ a CND

https://www.unodc.org/documents/commissions/CND_CCPCJ_joint/Delegates_Handbook/Delegates-Handbook_E.pdf

Výroční zpráva UNODC za rok 2015

https://www.unodc.org/documents/AnnualReport2015/Annual_Report_2016_WEB.pdf

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání čtyř klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO, EU a OBSE.

 www.studentsummit.cz	 www.facebook.com/studentsummit
 summit@amo.cz	 www.twitter.com/studentsummit
 www.instagram.com/praguestudentsummit	 www.youtube.com/studentsummitcz

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

 +420 224 813 460	 www.facebook.com/AMO.cz
 www.amo.cz	 www.twitter.com/amo_cz
 info@amo.cz	 www.linkedin.com/company/amocz
 Žitná 608/27, 110 00 Praha 1	 www.youtube.com/AMOCz

Delegátův průvodce UNODC je materiál pro žáky středních škol účastnících se Pražského studentského summitu. Všichni partneři projektu jsou uvedeni [zde](#).

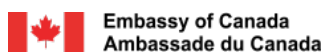
Generální partner
Pražského studentského summitu

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

TOP
partneři

Partneři

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

RESPEKT

Mediální
partneři

Za
podpory